

Státní rostlinolékařská správa

Sídlo organizace: Těšnov 17, 117 05 Praha 1
Korespondenční adresa: Ztracená 1099/10, 161 00 Praha 6

Plzeň 16.5.2011
čj. SRS 035879/2011

Oblastní odbor SRS

Slovanská alej 2179/20

326 00, Plzeň

Zpráva č. 7 oblastního odboru PLZEŇ o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 9.5.–15.5.2011

1. Počasí

V první polovině sledovaného období se postupně oteplovalo – ranní teploty se pohybovaly od 3 do 7 °C, odpolední teploty od 18 do 25 °C. Bylo jasno až polojasno beze srážek. Ve čtvrtek došlo ke změně, nastalo oblačné počasí s dešťovými srážkami a postupným poklesem teplot, které byly v neděli pouze v rozmezí 10-14 °C.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Ve sledovaném období se projevovaly na celém území Plzeňského a Karlovarského kraje důsledky nočního a ranního mrazíku z 3. na 4.5. Jsou zjišťována poškození dalších rostlin jako například narašených dřevin v zahradnických podnicích (javory, šácholany, rododendrony, duby, okrasné smrky, tisy), plůdků třešní a višní. V lesních školkách byly mrazem poškozeny nové výhony (například jedle bělokoré) a listy (buk lesní, duby, atd.) Místy stále trvá srážkový deficit, a proto porosty vzešly opožděně a nerovnoměrně (kukuřice setá, mák setý, bob obecný, hrách setý, ječmen jarní). Probíhá chemická ochrana proti původcům chorob v ozimých obilninách. Časně sazené brambory začínají vzcházet.

OBILNINY

PŠENICE OZIMÁ (RF 31-39)

Porosty pšenice ozimé jsou často slabé a řídké, vlivem sucha v předcházejících obdobích málo odnožily. Proto neudrží vláhu potřebnou pro zpřístupnění živin a růst.

V okrese Domažlice (Hlohová, 12.5.) trvá střední výskyt **světle hnědé skvrnitosti pšenice (*Pyrenophora tritici-repentis*)** na listu F- 4. V okrese Cheb (Úval, 11.5.) trvá střední výskyt **tečkované plevové a listové skvrnitosti pšenice (*Phaeosphaeria nodorum*)**. Slabý výskyt pozorován v okrese Tachov (Velký Rapotín, 11.5.) a Domažlice (Hlohová, 12.5.) – zde na listu F- 4. Střední výskyt **tečkované listové skvrnitosti pšenice (*Mycosphaerella graminicola*)** sledován v okrese Domažlice (Hlohová, 12.5.) – zde na listu F- 4 a slabý výskyt zjištěn v okrese Karlovy Vary (Sedlo u Toužimi, 10.5.). V okrese Domažlice pozorován slabý výskyt **padlí pšenice (*Blumeria graminis* f. sp. *tritici*)** (Hlohová, 12.5.).

Fungicidní ochranu je třeba usměrnit podle vývoje počasí. Ošetřuje se zpravidla od fáze objevení se posledního listu BBCH 37 do BBCH 51 (metání). Zásahy se provádí zároveň proti

celému komplexu listových chorob. Při rozhodování o konkrétním termínu ošetření je vhodné zohlednit rovněž předpokládaný počet ošetření. S cílem oddálit vznik rezistence je nutné střídat fungicidy s odlišným mechanismem působení.

V k.ú. Křimice (okres Plzeň – sever) nasmykán střední výskyt dospělců **kohoutků (Oulema spp.)** v poměru kohoutek černý (*Oulema melanopus*) : kohoutek modrý (*Oulema gallaeciana*) – 10:1.

Pozorování vajíček a larev se provádí ve fázi 32-37 BBCH. Pokud je vyhlýchých larev méně než 50%, pozorování se opakuje po týdnu do doby, než se zjistí 50% vyhlýchých larev.

Přímá ochrana spočívá v použití přípravků na ochranu rostlin na základě monitorování škůdce smykáním a vizuálním pozorováním výskytu vajíček a larev. V případě středního výskytu (od 0,3 do 0,7 dospělců na 1 smyk) lze očekávat, že za příznivých podmínek může výskyt vajíček a larev překročit ekonomický práh škodlivosti, který nastává při výskytu 0,6 a více vajíček a larev na jednu odnož. Chemické ošetření se provádí v době, kdy je z vajíček vyhlýchých více jak 50 % larev.

JEČMEN OZIMÝ (RF 37–51)

Porosty ozimého ječmene jsou většinou dobře zapojené, drží se v nich vlhkost, proto se ve spodních listových patrech daří **síťovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene (Pyrenophora teres)** – střední výskyt sledován na Tachovsku (Velký Rapotín, 10.5.). Na Tachovsku jsou hlášeny střední a lokálně až silné výskyty (např. k.ú. Erpužice, k.ú. Záchlumí). Slabý výskyt na nejnižších listových patrech pozorován na Domažlicku (Ohučov, 12.5) a střední na Rokycansku (k.ú. Příkosice).

Zjišťování výskytu **síťovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene** se provádí při úhlopříčném průchodu porostem, kdy se kontroluje 20 rostlin (10 míst x 2 rostliny). Určí se počet rostlin s příznaky výskytu (síťované hnědé skvrny na listech) na listové čepeli a pochvě.

Signalizujeme zahájení ošetření proti síťovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene u pozemků při 5% a vyšším napadení rostlin, od růstové fáze 30. Pozdější zásahy jsou zpravidla kombinací proti komplexu listových chorob. S cílem oddálit vznik rezistence je nutné střídat fungicidy s odlišným mechanismem působení.

Na pozorovacím bodě v okrese Klatovy (Petrovice u Měčina, 10.5.), Plzeň – jih (Vlčtejn, 10.5.) a Domažlice (Ohučov, 12.5.) (- zde na nejnižších listových patrech) zjištěn slabý výskyt **padlí ječmene (Blumeria graminis f. sp. hordei)**.

Hodnotí se 20 rostlin (odnoží) při úhlopříčném průchodu porostem (10 míst x 2 rostliny = 20 rostlin). Z každé rostliny se vybere vždy jedna průměrně vzrostlá, plodná odnož. Místa odběru rostlin jsou rovnoměrně rozmístěná podél trasy průchodu. Hodnotí se napadení rostlin, tj. určí se počet rostlin (odnoží) s příznaky výskytu **padlí ječmene** (kupky nebo mycelium) na listové čepeli a pochvě. Z počtu kontrolovaných odnoží a počtu napadených odnoží se vypočítá procento napadených rostlin (odnoží). **Ošetřují se porosty při indexu napadení vyšším než 10 %. Obvykle od růstové fáze 30 BBCH. Fungicidní ošetření se provádí v kombinaci proti celému komplexu listových chorob. Je třeba střídat skupiny fungicidních účinných látek s cílem oddálit vznik rezistence patogena.**

Pozorován slabý výskyt **spály ječmene (Rhynchosporium secalis)** v okresech Klatovy (Petrovice u Měčina, 10.5.), Plzeň – jih (Vlčtejn, 10.5.), Sokolov (Zlatá u Kynšperka nad Ohří, 10.5.) a Tachov (Velký Rapotín, 10.5.).

Fungicidní ochranu je třeba usměrnit podle vývoje počasí. Ošetřuje se zpravidla od fáze BBCH 37. Zásahy se provádí zároveň proti celému komplexu listových chorob. Při rozhodování o konkrétním termínu ošetření je vhodné zohlednit rovněž předpokládaný počet ošetření. S cílem oddálit vznik rezistence je nutné střídat fungicidy s odlišným mechanismem působení.

První výskyt dospělců **třásnokřídlých (Thysanoptera)** byl zaznamenán v okrese Domažlice (Ohučov, 12.5.).

Na Domažlicku zjištěna vajíčka **kohoutků (Oulema spp.)** v nízké intenzitě.

Pozorování a ochrana: viz pšenice ozimá

JEČMEN JARNÍ (RF 21–31)

Silný ohniskový výskyt **padlí ječmene (Blumeria graminis f. sp. hordei)** pozorován v okrese Plzeň – sever (Vochoz, 12.5.), střední výskyt v okrese Klatovy (Třebýcinka, 10.5.) a slabý výskyt na pozorovacích bodech v okrese Plzeň – jih (Vlčtejn, 10.5.) a Tachov (Pernolec, 10.5.).

Pozorování a ochrana: viz ječmen ozimý

LUSKOVINY

BOB OBECNÝ (RF 24-25)

Na bobu zatím na pozorovacích bodech nebyly zaznamenány žádné škodlivé organismy.

HRÁCH SETÝ (RF 19)

Na hrachu zatím na pozorovacích bodech nebyly zaznamenány žádné škodlivé organismy.

OLEJNINY

ŘEPKA OZIMÁ (RF 63-67)

Většina porostů je v plném květu nebo dokvétá. Výskyt **černě řepkové (Alternaria brassicae)** a **plísňě zelné (Peronospora parasitica)** zatím nebyl na pozorovacích bodech zaznamenán. Slabý výskyt dospělců **bejlomorky kapustové (Dasyneura brassicae)** byl pozorován v okrese Domažlice (Staňkov - ves, 12.5.) a Klatovy (Třebýcinka, 10.5.).

Výskyt dospělců na rostlinách se pozoruje 2x týdně od začátku květu do konce květu na 50-ti rostlinách.

Kritické číslo je 1 samička na 4 rostliny.

V okresech Plzeň – jih (Chocenická Lhota, 10. a 13.5.), Tachov (Dlouhý Újezd, 10.5.), Klatovy (Třebýcinka, 10.5.), Rokycany (Mirošov, 11.5.) a Domažlice (Staňkov – ves, 12.5.) zjištěn slabý výskyt **krytonosce šešulového (Ceutorhynchus assimilis)**.

Výskyt dospělců na rostlinách se pozoruje 2x týdně od začátku květu do konce květu na 50-ti rostlinách.

Ošetření proti šešulovým škůdcům se provádí dle růstové fáze a prahu škodlivosti:

do BBCH 60 – práh škodlivosti 1 brouk/1 rostlina

od BBCH 60 – práh škodlivosti při nízkém výskytu bejlomorky kapustové 1 brouk/2 rostliny.

MÁK SETÝ (RF 22-27)

Vzhledem k nedostatku srážek v předchozích obdobích vzešla většina porostů opožděně a jsou mezerovité. Na Klatovsku (Měčín, 10.5.) trvá střední výskyt **krytonosce kořenového (Stenocarus fuliginosus)**. Po ošetření porostu dospělci nezjištěni, ale pozorována vajíčka (až 3 na 1 rostlinu) a první larvy.

OVOCNÉ DŘEVINY

Jádroviny

JABLOŇ (RF 67-69)

Na většině lokalit došlo v předchozím období k **poškození** květů jabloní **mrazem** a zatím není přesně zjištěné, jaké budou ztráty, nicméně jsou očekávány vysoké.

Slabý výskyt **padlí jabloně (*Podosphaera leucotricha*)** trvá na listech v sadu Nebílovy v okrese Plzeň - jih. První výskyt byl zjištěn v sadu Velké Dvorce, na Tachovsku (11.5.)

Včasné a opakované mechanické odstraňování primárně napadených částí stromů („pomoučené“ listové a květní růžice) omezí sekundární šíření padlí. Chemická ochrana vyžaduje pravidelná fungicidní ošetření v intervalu 7-10 dnů od fenofáze BBCH 56-57 (stadium růžového poupěte) až do poloviny července.

První výskyt **mšice jabloňové (*Aphis pomi*)** pozorován v sadu v okrese Plzeň – jih (Nebílovy, 10.5.).

*Kontroluje se 100 letorostů (na 5 místech 20 letorostů z 1 stromu) na konci kvetení, fáze 67 BBCH. Ošetření se provede při napadení koloniemi mšic 2 a více % letorostů, u mšice jabloňové (*Aphis pomi*) 10 a více %.*

První výskyt **pilatky jablečné (*Hoplocampa testudinea*)** byl na optických lapácích (bílých lepových deskách) zjištěn dne 10.5. v sadu Nebílovy (okres Plzeň – jih).

Potřeba ochrany se určuje na základě zjištění síly kladení škůdce v době opadávání korunních plátků. Náhodně se odebere 100 květů a binokulárním mikroskopem se pozoruje výskyt vajíček v místě hnědého vpichu na kališním plátku.

Práh škodlivosti jsou 2 vajíčka na 100 květů. Optimální doba chemické ochrany je ošetření líhnoucích se housenic na základě sledování výskytu a vývoje vajíček, a to v době, kdy se alespoň u 50% vajíček objeví červené oči vyvíjejícího se zárodku.

V sadu Nebílovy (okres Plzeň – jih, 10.5. a 13.5.) trvá slabý výskyt **obaleče zimolézového (*Adoxophyes orana*)** ve feromonových lapácích a byl zaznamenán první slabý výskyt **obaleče jabloňového (*Argyroplote variegana*)** ve feromonových lapácích (Nebílovy, 10.5.).

V sadu Nebílovy (Plzeň – jih) zaznamenány první výskyty **obaleče jablečného (*Cydia pomonella*)** ve feromonových lapácích – slabá intenzita (Nebílovy, 10.5.) a poté střední intenzita (Nebílovy, 13.5.).

Sledování letu dospělců obaleče jablečného do feromonových lapáků se provádí 2x týdně od 10.5. do 15.9. a jednorázově se před sklizní zjišťuje počet napadených plodů.

Signalizace nutnosti a doby ošetření závisí na volbě použitého přípravku. Ovicidy se používají ve dvou až třítydenních intervalech po ukončení květu jabloní, jakmile se zjistí ve feromonových lapačích úlovek 10 a více motýlků na lapák za 3-4 dny. Potřeba ošetření larvicidy se určuje kontrolami kladení škůdce, vizuálními prohlídkami 100 náhodně vybraných plodů. Práh hospodářské škodlivosti jsou 2 vajíčka na 100 náhodně zvolených plodů a k nim přilehlých listů.

V sadu Velké Dvorce (Tachovsko, 11.5.) zjištěn slabý výskyt **květopase jabloňového (*Anthonomus pomorum*)**.

Peckoviny

SLIVONĚ (RF 71)

Vlivem ranních mrazíků v předchozím období jsou květy a plůdky mnohých porostů slivoní poškozeny. Ve feromonových lapácích trvá slabý výskyt dospělců **obaleče východního (Cydia molesta)** v sadu Nebílovy v okrese Plzeň - jih (Nebílovy, 10.5. a 13.5.). Zjištěny první slabé výskyty **obaleče švestkového (Cydia funebrana)** ve feromonových lapácích v sadu v okrese Plzeň – jih (Nebílovy, 10.5. a 13.5.) a na Tachovsku.

Sledování letu dospělců obaleče švestkového do feromonových lapáků se provádí 2x týdně od 1.5. do 15.9. a jednorázově se před sklízni zjišťuje počet napadených plodů.

Dospělci létají ve dvou vlnách. Proti první generaci je třeba zasahovat jen v případě nízké násady plodů. Proti druhé generaci se doporučuje aplikovat registrované insekticidy za týden po vrcholu letu samců do feromonových lapáků, nebo při zjištění dvou a více vajíček na 100 náhodně odebraných plodech.

SVĚTELNÝ LAPAČ

První výskyt dospělců **osenice černé C (Xestia c-nigrum)** zjištěn v okrese Domažlice (Staňkov, 3.5.).

Za oblastní odbor Plzeň zpracovala: Ing. Zuzana Pšererová